

*Hanna Rajalahti on
journalistiikan
vierailuprofessori
Tampereen yliopistossa.*

Toimitusten nälkä saada palautetta on kuin Olympialiikkeen motto: nopeammin, korkeammalle, voimakkaammin. Myös ratkaisu palautepulaan voisi löytyä urheilun jalosta esimerkistä.

Saako olla pihviä?

IHAILEN SEURASIN, kun Vuoden urheilija **Aino-Kaisa Saarinen** arvioi Tour de Skin maalissa omaa, neljänteen sijaan johtanutta suoritustaan: Reippaasti lähdin matkaan, arvioin, että en ole hirveän hyvä nousussa, joten alku pitää ottaa reippaasti, jaksoin hyvin loppuun asti.

Miten täydellinen hampurilaispalaute! Ensin tuli positiivinen arvio, sitten pihvinä kritiikki ja lopuksi kiitos.

Aivan syyttä urheilijoiden toimittajille maalissa antamia lausuntoja pilkataan latteiksi. Kommentit menevät suoraan ytimeen, kuten suksivalintaan, harjoittelun ajoitukseen tai jalkojen kestävyYTEEN.

Urheilijoihin verrattuna journalistit ne vasta puolustelevatkin aikaansaannoksiaan köykäisesti: mutta kun se ei vastannut sähköpostiin, netissä ei ollut tuoreempaa aineistoa, tuli kiire.

KRITIIKKI JA ITSEKRITIIKKI ovat vaikeita lajeja. Turhauttavimmillaan kritiikki johtaa riitaan. Terävimmillään itsekritiikki lamaannuttaa hyvänkin suorittajan.

En tiedä yhtään toimitusta, joka selviytyisi tyytyväisenä palautekeskusteluista.

Yleisin valitus on, että palautetta saa liian vähän. Toiseksi

yleisin valitus koskee saadun palautteen laatua. Journalistin mielestä jutun arvio osuu yleensä harhaan. Kritiikkipihvi on jauhelihaa, kun jutun tekijä odotti kookelihaa.

Palautevuorossa olevaa tuskastuttaa se, että porukalle tuntuu kelpaavan vain suitsutus, höttösämpylä ilman pihviä.

Voisivatko toimitukset matkia vaikkapa urheilijoiden tyyliä, jotta palautekäytäntö istuisi kaikkia tyydyttävälle paikalle?

Siinä, missä journalistin työtä ohjaa pomo, urheilijalla on valmentaja.

Journalistin pomon tehtävä on jakaa työt, sopia aikataulut ja valvoa, että niitä noudatetaan. Hän jättää journalistin rauhaan eli yksin puurtamaan juttuaan.

Valmentajan tehtävä on taas olla läsnä urheilijan työssä, harjoittaa ja tukea urheilijaa. Jotkut valmentajat etsivät dopingilla oikotietä, mutta yleensä valmentaja huolehtii monipuolisesta, kestävyystä, voimaa, taitoa ja voitontahtoa nostattavasta harjoitusohjelmasta.

Siinä, missä toimitus kiistelee jutun hyvydestä, urheilija ja hänen valmentajansa määrittelevät tavoitteeksi superlatiivin, joko urheilijan parhaan mahdollisen tai jopa maailman parhaan tuloksen.

KUN TAVOITE ON SELKEÄ, lopputuloksesta on helppo antaa palautetta. Aino-Kaisa Saarisen tapaan hampurilaismallisen arvion voi antaa jopa itse.

Toimituksissa juttujen tavoite on sen sijaan sangen harvoin määritelty. Jutun aihe voi olla vaalirahoitus, mutta onko tavoitteena paljastaa epäkohta, raportoida päätöksenteosta, tarjota yleisölle elämys, humoristinen kuvaus vai kriittinen analyysi?

Vasta kun tavoite selviää pomoille ja journalisteille, toimituksissa edistytään keskustelemaan siitä, miten juttu saataisiin paremmaksi, ellei peräti tekijänsä siihen mennessä parhaaksi suoritukseksi.